

СПРИЯТЛИВІ УМОВИ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ПІДТРИМКИ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

**БЕЗУГА А.С.,* ЗДОБУВАЧ,
АКАДЕМІЯ МУНІЦИПАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ**

Державна політика у сфері підтримки малого підприємництва повинна забезпечувати сприятливі умови для створення сукупного попиту і пропозиції на ринку малих форм господарювання. Ці умови носять макроекономічний характер і впливають, головним чином, на сукупний попит і пропозицію. Розглядати питання макроекономічного впливу держави на розвиток малого підприємництва слід в нерозривному зв'язку з загальною економічною політикою держави, оскільки мале підприємництво є складовою частиною економіки. Макроекономічні заходи впливу, спрямовані на розвиток малого підприємництва, співпадатимуть із заходами, спрямованими на досягнення загального економічного зростання.

Сукупний попит визначається планованим рівнем сукупних витрат. У свою чергу, сукупні витрати є загальною сумою витрат в економіці на готові вироби і послуги. Це можуть бути витрати на державні закупівлі або витрати інвесторів на нові проекти в економіці. Чим нижчий рівень цін, тим більшу частину реального обсягу національного виробництва захочуть придбати споживачі, підприємства і держава. І навпаки, чим вищий рівень цін, тим менший обсяг національного виробництва вони захочуть купити. Зворотна залежність між рівнем цін і обсягом національного виробництва пояснюється трьома чинниками: ефектом процентної ставки; ефектом реальних касових залишків; ефектом імпорتنих закупівель.

Прагнення держави купувати товари і послуги складає третій неціновий чинник сукупного попиту. Збільшення державних витрат при даному рівні цін, податкових і процентних ставок сприятиме збільшенню сукупного попиту. Тут мається на увазі не пряме виділення фінансової допомоги малому підприємству з державного бюджету, а придбання за рахунок державних закупівель готових товарів і послуг, вироблених суб'єктами малого підприємництва. Дотепер державного замовлення на поставку продукції суб'єктів малого підприємництва не існує. По суті державне замовлення є гарантованим збутом, але українські суб'єкти малого підприємництва його позбавлені. Слід ввести законодавче правило, яке зобов'язувало б всі міністерства і відомства направляти частину своїх витрат на

---

* *Науковий керівник – Корецький М.Х., д.держ.упр., професор*

придбання продукції суб'єктів малого підприємництва.

Сукупна пропозиція показує загальну кількість товарів і послуг, яка може бути вироблена в національній економіці при різних рівнях цін. Чим вище ціни, тим вище обсяг виробництва, і чим нижче за ціну, тим нижче рівень виробництва. По цьому встановлюється пряма залежність між рівнем цін і обсягом національного виробництва. Вона встановлюється на основі витрат виробництва на одиницю продукції і доходів. Для отримання прибутку при заданій ціні необхідно збільшувати обсяг виробництва і, тим самим, знижувати витрати виробництва на одиницю продукції. Але в економіці повної зайнятості при заданій ціні подальше зростання обсягу виробництва неможливе. Окрім змін в обсязі національного виробництва є і нецінові чинники, що впливають на зміну витрат на одиницю продукції. До них відносяться наступні: ціни на ресурси; зміни в продуктивності; зміни правових норм.

Найважливішим неціновим чинником сукупної пропозиції у сфері малого підприємництва є ціни на ресурси. Підвищення цін на ресурси веде до збільшення витрат виробництва на одиницю продукції, що сприяє скороченню сукупної пропозиції. Зниження цін на ресурси приводить до збільшення сукупної пропозиції. Під ресурсами звичайно розуміються природні ресурси, трудові ресурси, основні фонди, підприємницькі здібності.

Природні ресурси дуже різноманітні: земельні, водні, повітряні, мінеральні, лісові і ін. Вони можуть збільшуватися, завдяки відкриттю нових родовищ корисної копалини, і зменшуватися при закритті відпрацьованих родовищ. Відповідно, сукупна пропозиція або збільшуватиметься, або зменшуватиметься. Якщо здобич природних ресурсів не вимагає великих витрат, то це приводить до зниження витрат на одиницю продукції і, тим самим, до збільшення сукупної пропозиції. Мається на увазі натуральний вираз природних ресурсів. Визначити їх ціну неможливо, оскільки в Україні відсутня система вартісної оцінки природних ресурсів. В умовах відсутності вільного обігу природних ресурсів на ринку, суб'єкти малого підприємництва знаходяться в повній залежності від дій того, кому ці природні ресурси належать – державі в особі посадовця.

До другого виду ресурсів відносяться трудові ресурси. Їх вартість визначається заробітною платою. Вартість трудових ресурсів визначається на ринку праці. Зміни в заробітній платі роблять вплив на витрати на одиницю продукції. Збільшення трудових ресурсів приводить до зменшення ціни на робочу силу, зниженню витрат на одиницю продукції і збільшенню сукупної пропозиції.

До третього виду ресурсів відносяться основні фонди. Вони

мають кількісну і якісну характеристики. При збільшенні кількості і поліпшенні якості основних фондів витрати виробництва знижуються, і як наслідок, сукупна пропозиція збільшується. В даний час суб'єкти малого підприємництва мають дуже низьку фондоозброєність з високим ступенем зносу. Необхідно створити умови для інвестування до основних фондів.

Підприємницькі здібності неможливо оцінити. Але, якщо кількість підприємців в економіці збільшуватиметься, то це приведе до збільшення сукупної пропозиції. Найбільший приріст підприємців дає сектор малого підприємництва.

До другого нецінового чинника сукупної пропозиції належить продуктивність. Вона визначається як відношення реального обсягу виробництва до виробничих витрат. Отже, висока продуктивність за рахунок застосування більшої кількості устаткування на одного робітника, нових технологій, більш кваліфікованої робочої сили приводить до зниження виробничих витрат і збільшення сукупної пропозиції реального обсягу виробництва. В українській економіці питанням продуктивності праці суб'єктів малого підприємництва не надається належного значення.

Третім неціновим чинником, що впливає на сукупну пропозицію реального обсягу національного виробництва, є зміна правових норм. Ці зміни можуть зробити вплив на витрати на одиницю продукції і, як наслідок, вплинути на сукупну пропозицію. До них відносяться перш за все розміри податкових та інших відрахувань від діяльності суб'єктів малого підприємництва.

ЕКОНОМІЧНІ ТА РИНКОВІ ПЕРЕДУМОВИ ВДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ЗБУТОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ АГРОПІДПРИЄМСТВ

***ВАРНАВСЬКА О.А.,* МАГІСТРАНТ,
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА***

Перехід господарства країни до ринкової економіки зумовив виникнення потреби в перегляді методів управління конкретними підприємствами, що виступають як суб'єкти ринку. Сучасна парадигма управління підприємством розглядає останнє як відкриту систему,

---

* *Науковий керівник – Крашоручський О.О., к.е.н., доцент*